

Сутність та етапи формування аутсорсингу в бізнес-процесах підприємства

Галина Пекна

к. е. н., доцент, доцент

кафедри теоретичної та прикладної економіки,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

ORCID: 0000-0003-4902-6052

Ольга Сивак

студент,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна

На сучасному етапі розвитку економіки, що характеризується постійним зростанням конкуренції і нестабільністю усіх сфер діяльності, підприємства, бажаючи оптимізувати свою діяльність і зменшити кількість виконуваних функцій, стикаються з необхідністю постійної і налагодженої співпраці з іншими суб'єктами господарювання. Також важливо звернути увагу й на посилення міжнародного розподілу праці. Спеціалізації країн, компаній на окремих бізнес-процесах стають усе більш важливими з погляду забезпечення їхньої життєздатності та конкурентоспроможності у довгостроковій перспективі. На сучасному етапі однією з найбільш популярних моделей бізнесу є аутсорсинг.

Ця форма співпраці дає можливість зосередитися на виконанні стратегічно важливих функцій організації, уникнути додаткових витрат та збільшити прибутковість завдяки зменшенню кількості виконуваних функцій, скороченню штату співробітників, оптимізації організаційної структури та системи управління, таким чином-підвищити конкурентоспроможність підприємства на ринку. Фахівці провідних країн світу зазначають, що використання аутсорсингових операцій дає можливість на 30% знизити витрати у процесі господарської діяльності й тим самим збільшити дохідність.

Суттєвий внесок у вивчення та розкриття сутності цього поняття, обґрунтування переваг та недоліків, які він забезпечує, зробили сучасні зарубіжні науковці, серед яких Анікін Б. А., Календжян С. О., Хейвуд Дж. Б. та ін. Теоретичні та прикладні аспекти формування та розвитку аутсорсингової форми підприємницької діяльності знайшли відображення в наукових працях таких вітчизняних вчених, як Григорак М. Ю., Зозульов О. В., Маноїленко О. В. та ін.

Аутсорсинг-запозичення ресурсів ззовні. Передбачає виконання сторонньою організацією окремих завдань чи бізнес-процесів, які не є профільними на підприємстві, але необхідні для повноцінного його функціонування. У цьому випадку підприємство купує не працю конкретних працівників, а послугу.

Термін «аутсорсинг» («outsourcing») походить від англійського «outside resource using»-використання зовнішніх ресурсів. Уведення цього терміна в теорію менеджменту Б. Анікін і деякі інші вчені пов'язують із використанням ресурсів зовнішніх організацій або провайдерів (від англ. to provide-«надавати послуги»).

Аутсорсинг набув розповсюдження у зв'язку з розвитком інформаційних систем і технологій.

Аутсорсинг активно використовується у багатьох сферах діяльності, але особливе значення він має в непромислових сферах, у тому числі в інформаційних технологіях. Види аутсорсингу класифікують залежно від сфер діяльності: ІТ-аутсорсинг, фінансовий, аутсорсинг трудових ресурсів, маркетинговий (або аутсорсинг маркетингових функцій), аутсорсинг логістики, аутсорсинг документообігу тощо. Зосередивши увагу на маркетинговому аутсорсингу, слід зазначити його переваги в напрямку вирішення проблеми розширення маркетингової діяльності.

Процес прийняття рішення щодо використання аутсорсингу має ґрунтуватися на виконанні основних функцій менеджменту, а саме: плануванні, організуванні, мотивуванні, контролюванні і регулюванні аутсорсингової діяльності.

В ринковій економіці управлінські рішення щодо аутсорсингу повинні прийматися не лише на основі внутрішньої інформації, але й з врахуванням зовнішніх чинників впливу на діяльність підприємства. Зауважимо, що дані фінансового, податкового чи статистичного обліку не завжди точно і в повній мірі характеризують особливості господарювання підприємства, що зумовлює необхідність проведення додаткового моніторингу та аналізу зовнішнього і внутрішнього середовища його діяльності. Відтак повний аналіз усіх сфер функціонування підприємства є запорукою прийняття успішного рішення щодо здійснення ним аутсорсингової діяльності.

Аутсорсингова діяльність може передбачати співпрацю підприємства-замовника одразу з декількома аутсорсерами в межах передачі окремих функцій на виконання сторонній організації. Тому завдання і етапи аутсорсингової діяльності та процесу передачі певної функції на аутсорсинг можуть відрізнятися.

Проведений аналіз літературних джерел, а також практичний досвід здійснення аутсорсингової діяльності дали можливість виділити її основні етапи, які представлено на рисунку 1. Наведені етапи здійснення аутсорсингової діяльності відображають усі її особливості, починаючи від аналізування внутрішнього середовища підприємства-замовника та встановлення кількісних і якісних критеріїв співпраці, закінчуючи підсумковим оцінюванням результатів аутсорсингової діяльності.

Отже, можна зробити висновок, що аутсорсинг є одним із найефективніших способів ведення бізнесу, зважаючи на ті переваги, які отримує підприємство-замовник при його використанні. Така форма сприяє впровадженню інновацій і покращенню інтеграційних зв'язків вітчизняних підприємств як у межах країни, так і поза нею, без чого сьогодні неможливо забезпечити ефективність господарської діяльності.

Використання аутсорсингу спрямоване на стабілізацію розвитку підприємства, ефективне використання його внутрішнього потенціалу, підвищення гнучкості та адаптивності до змін у ринковому середовищі, пошук нових ринкових можливостей, підвищення здатності підприємства до

впровадження інновацій.

Слід зазначити, що, незважаючи на високу ефективність аутсорсингу, він є достатньо ризиковим способом ведення бізнесу через те, що пов'язаний з радикальними змінами у системі господарювання підприємства. Тому подальшого вивчення потребують ризики аутсорсингової діяльності, що дають змогу визначити основні шляхи та методи регулювання їхнього впливу на діяльність підприємства.

Ключові слова: Аутсорсинг; підприємство; економіка; бізнес-процеси.

Список використаних джерел

1. Пекна Г. Б. Конкурентна спроможність підприємств для визначеності економічних результатів / Г. Б. Пекна // *Економіка невизначеності: зміст, оцінювання, регулювання: колективна монографія* / за ред. І. Ф. Радіонової.-К.: Університет «КРОК», 2021.-С. 191- 205
2. Зорій, О. М. Особливості застосування аутсорсингу [Текст] / Оксана Миколаївна Зорій, Тетяна Вікторівна Коваленко // *Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: С. І. Шкарабан (голов. ред.) та ін.-Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету "Економічна думка", 2013.-Том 14.-№ 3.-С. 18-28.-ISSN 1993-0259.*
3. Аникин Б. А. Аутсорсинг и аутстаффинг высокие технологии менеджмента: Учеб.пособие. 2-е изд., перераб. и доп. / Б. А. Аникин, И. Л. Рудая.-М.: ИНФРА-М, 2009.-320 с.
4. Загородній А. Г., Партин Г. О. Аутсорсинг та його вплив на витрати підприємства /А. Г. Загородній, Г. О. Партин. // *Фінанси України.-2009.-№9(166).-с. 87-97.*